NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2019/615,

15. aprill 2019,

mis käsitleb liidu toetust meetmetele tuumarelva leviku tõkestamise lepingu (NPT) osalisriikide 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi ettevalmistamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 koostoimes artikli 31 lõikega 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Tuumarelva leviku tõkestamise lepingu osalisriikide 2020. aasta läbivaatamiskonverents („NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverents“) on seotud tuumarelva leviku tõkestamise lepingu (NPT) jaoks mitmete oluliste tähtpäevadega, nt lepingu jõustumise 50. aastapäev ja NPT 1995. aasta läbivaatamiskonverentsi otsuse 3 (tuumarelva leviku tõkestamise lepingu tähtajatu pikendamise kohta) vastuvõtmise 25. aastapäev.

(2) Euroopa Ülemkogu võttis 12. detsembril 2003 vastu massihävitusrelvade leviku tõkestamise ELi strateegia („massihävitusrelvade leviku tõkestamise 2003. aasta ELi strateegia“). Massihävitusrelvade leviku tõkestamise 2003. aasta ELi strateegias märgitakse, et toetus NPT-le on esmatähtis meede rahvusvahelisel tasandil, ning kutsutakse üles NPT, IAEA kaitsemeetmete lepingute ja NPT ja IAEA kaitsemeetmete lepingute lisaprotokollide terviklikkuse säilitamisele ja ülemaailmsele kohaldamisele.

(3) Vastavalt Euroopa Liidu 2016 üldisele välis- ja julgeolekupoliitika strateegiale ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise 2003. aasta ELi strateegiale, põhinevad liidu meetmed jätkuvalt meie veendumusel, et mitmepoolne lähenemisviis julgeolekule, sealhulgas massihävitusrelvade leviku tõkestamisele ja desarmeerimisele, on parim viis, kuidas hoida rahvusvahelist korda ja seega pidada kinni meie kohusest toetada, rakendada ja tugevdada mitmepoolseid massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja desarmeerimise alaseid lepinguid ja kokkuleppeid.

(4) 24. mail 2018. aastal esitletud ÜRO peasekretäri desarmeerimiskavas „Meie ühise tuleviku kindlustamine“ toonitati, et NPT-d „tuleb hakata käsitlema rahvusvahelise julgeolekustruktuuri keskse sambana“.

(5) Liit osaleb aktiivselt praeguses NPT läbivaatamistsüklis, mis algas ettevalmistuskomitee esimese istungjärguga 2.–12. mail 2017 Viinis. Ettevalmistuskomitee teine istungjärk toimus 23. aprillist 4. maini 2018 Genfis. Ettevalmistuskomitee kolmas istungjärk leiab aset 29. aprillist 10. maini 2019 New Yorgis ning NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverents toimub 27. aprillist 22. maini 2020 New Yorgis.

(6) Euroopa Liit peab NPT-d ülemaailmse tuumarelva leviku tõkestamise režiimi nurgakiviks, tuumadesarmeerimise saavutamise põhialuseks vastavalt artiklile VI ja oluliseks elemendiks tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise edasiarendamisel. Sellega seoses võttis nõukogu vastu ühise seisukoha 2005/329/ÜVJP, ([1]) otsuse 2010/212/ÜVJP ([2]) ning järeldused tuumarelva leviku tõkestamise lepingu osalisriikide üheksanda läbivaatamiskonverentsi kohta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Massihävitusrelvade leviku tõkestamise 2003. aasta ELi strateegia elementide vahetu ja praktilise kohaldamise eesmärgil toetab liit tegevusi, mille eesmärk on toetada ja säilitada NPT terviklikkust, keskendudes tasakaalustatult NPT kolmele, võrdselt olulisele ja vastastikku tugevdavale sambale: desarmeerimine, leviku tõkestamine ja tuumaenergia rahuotstarbeline kasutamine.

([1]) Nõukogu 25. aprilli 2005. aasta ühine seisukoht 2005/329/ÜVJP, mis käsitleb tuumarelva leviku tõkestamise lepingu osalisriikide 2005. aasta konverentsi lepingu läbivaatamise kohta (ELT L 106, 27.4.2005, lk 32).

([2]) Nõukogu 29.märtsi 2010. aasta otsus 2010/212/ÜVJP, mis käsitleb Euroopa Liidu seisukohta tuumarelva leviku tõkestamise lepingu osalisriikide 2010. aasta läbivaatamiskonverentsiks (ELT L 90, 10.4.2010, lk 8).

2. Lõikes 1 osutatud eesmärgi saavutamiseks toetab liit järgmist teavitustegevust NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi juhtide poolt:

a) kolm teemaseminari osalisriikidele tuumadesarmeerimise, tuumarelva leviku tõkestamise ja tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise kohta;

b) kuni neli regionaalset kohtumist Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna riikides, Aafrikas, Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikides ning Lähis-Idas, ning

c) kaks kõrvalüritust peaassamblee esimese komitee 74. istungjärgu raames ja NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi ajal.

Selle projekti kirjeldus on esitatud lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja („kõrge esindaja“).

2. Artikli 1 lõikes 2 osutatud projekti tehniline rakendamine on tehtud ülesandeks ÜRO desarmeerimisbüroole (UNODA).

Artikkel 3

1. Artikli 1 lõikes 2 osutatud projekti rakendamise lähtesumma on 1 299 883,68 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud summast, hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

3. Järelevalvet lõikes 1 osutatud lähtesumma nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon UNODAga rahastamislepingu. Rahastamislepingus määratakse kindlaks, et UNODA tagab liidu rahalise abi nähtavuse vastavalt selle suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 osutatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumise kuupäeva. Ta teavitab nõukogu kõigist raskustest selles protsessis ning rahastamislepingu sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 4

Kõrge esindaja annab nõukogule käesoleva otsuse rakendamise kohta regulaarselt vähemalt korra aastas aru, lähtudes UNODA koostatud aruannetest. Need aruanded on nõukogu poolt tehtava hindamise aluseks. Komisjon annab aru artikli 1 lõikes 2 osutatud projekti rakendamise finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

1. Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

2. Käesolev otsus kaotab kehtivuse 18 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud rahastamislepingu sõlmimisest. Otsus kaotab kehtivuse kuue kuu möödumisel selle jõustumisest, kui nimetatud rahastamislepingut ei ole sõlmitud kuue kuu möödumisel käesoleva otsuse jõustumisest.

Luxembourg, 15. aprill 2019

Nõukogu nimel

eesistuja

P. DAEA

LISA

1. EESMÄRGID

NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverents on väga oluline hetk tuumarelva leviku tõkestamise režiimi jaoks. Euroopa Liit peab NPT-d ülemaailmse tuumarelva leviku tõkestamise režiimi nurgakiviks, tuumadesarmeerimise saavutamise põhialuseks vastavalt artiklile VI ja oluliseks elemendiks tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise edasiarendamisel.

2017. aasta alguses töötasid NPT ettevalmistuskomitee istungjärkude juhatajad selle nimel, et luua sidusus läbivaatamistsükli ettevalmistuskomitee istungjärkude vahel, sealhulgas töötades välja temaatilise ühise baasi ja korraldades mitu piirkondlikku konsulteerimist Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna, Aafrika ja Ladina-Ameerika riikides. Nimetatud piirkondade riigid on neid konsulteerimisi südamlikult tervitanud sest need võimaldavad pealinnades asuvatele ekspertidele juurdepääsu ettevalmistuskomitee juhatajatele, mis annab dialoogivõimaluse riikidele, kellel puuduvad ressursid suurte delegatsioonide hoidmiseks New Yorgis, Genfis või Viinis, ning pakuvad olulisi võimalusi peamiste piirkondlike prioriteetide arutamiseks. Need konsulteerimised on märkimisväärselt panustanud aruteludesse NPT ametlikes koosseisudes.

Selle projekti eesmärgile saab kaasa aidata, tuginedes ettevalmistuskomitee 2017. aasta ja 2018. aasta istungjärkude juhatajate tööle ja tõhustades seda ülemaailmse konsulteerimisprotsessi kaudu NPT osalisriikide, NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi määratud eesistuja ning ettevalmistuskomitee istungjärkude juhatajate vahel. See projekt soodustab ettevalmistuste alustamist konverentsi eel; sellega toetatakse juhte osalisriikide seisukohtade nüansside mõistmisel ja nende usalduse võitmisel; ning sellega hõlbustatakse dialoogi osalisriikide ja määratud eesistuja vahel selle üle, kuidas ületada takistused edu saavutamiseks 2020. aastal.

Põhieesmärgid:

1. Saada aru NPT 2020. aasta läbivaatamistsükli muredest ja prioriteetidest, tuginedes ettevalmistuskomitee 2017., 2018. ja 2019. aasta istungjärkudel peetud aruteludele, sealhulgas muredest ja prioriteetidest piirkondlikust perspektiivist lähtuvalt, ning aidata kaasa murede ja prioriteetide tõhusale sõnastamisele NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsil.

2. Suurendada teadlikkust takistustest, kuid samuti võimalikest lähenemisvaldkondadest, tuginedes paljudele NPT pakutavatele eelistele, sealhulgas kaasates laiema arvamussegmendi, nt reguleerivate ametite ja teaduskondade tehnilised eksperdid, ning sellised otsusetegijad nagu parlamendiliikmed.

3. Luua usaldus ja kindlustunne riikide ja määratud eesistuja vahel, et arendada tugevaid suhteid, mida on vaja NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi edukate tulemuste jaoks.

4. Innustada riike olema paindlikud ja kompromissialtid NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsile lähenemisel ning otsida ideid, kuidas saavutada nii ühine keel kui ka ületada lahkarvamusi.

5. Töötada välja panus tegevuskava jaoks, et saavutada NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsil edukad tulemused, sealhulgas võimalikud meetmed ja soovitused NPT täielikuks rakendamiseks.

2. MEETMETE KIRJELDUS

Liidu projekt NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi tsükli toetamiseks hõlmab järgmist:

a) teemaseminarid osalisriikidele NPT kolme samba kohta: tuumadesarmeerimine, tuumarelva leviku tõkestamine ja tuumaenergia rahuotstarbeline kasutamine

   — Kolme teemaseminari – Genf (desarmeerimine), New York (leviku tõkestamine) ja Viin (rahuotstarbeline kasutamine) – kokkukutsumine on suunatud valitsuste esindajatele, ekspertidele, akadeemilistele ringkondadele, kodanikuühiskonnale ja tööstussektorile.

b) piirkondlik teavitustegevus NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi juhtide poolt

   — Korraldatakse kuni neli regionaalset kohtumist Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna riikides, Aafrikas, Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikides ning Lähis-Idas.

c) kõrvalüritused

— Korraldatakse kaks kõrvalüritust peaassamblee esimese komitee 74. istungjärgu raames ja NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi ajal.

Neid elemente tutvustatakse üksikasjalikumalt allpool.

2.1. Teemaseminarid

2.1.1. Eesmärk

Iga seminari eesmärk on suurendada teadlikkust väljakutsetest ja ka võimalustest NPT kolme samba osas. Eelkõige püütakse rõhutada paljusid eeliseid, mida NPT juba pakub ja vajadust säilitada need eelised. Seminaridel püütakse samuti luua elemente praktiliste meetmete ja soovituste jaoks, et jõuda 2020. aastal konsensuseni.

2.1.2. Projekti raames peetakse kolm seminari

Nagu juba märgitud, käsitletakse igal seminaril ühte NPT sammast: desarmeerimine, leviku tõkestamine ning tuumaenergia rahuotstarbel kasutamine. Lisaks kolme samba vaheliste suhete analüüsimisele hõlmatakse aruteludel järgmisi teemasid (loetelu ei ole lõplik): eelmiste läbivaatamistsüklite jooksul võetud kohustuste täitmine; lahkarvamuste ületamine selle osas, kuidas saavutada tuumarelvavaba maailm ja see sellisena ka hoida; tuumarelva leviku tõkestamise režiimi tugevdamine; juurdepääs tuumatehnoloogia rahuotstarbelise kasutamise eelistele, sealhulgas selleks, et hõlbustada kestliku arengu eesmärkide saavutamist ja NPT läbivaatamisprotsessi tugevdamine.

2.1.3. Vorm

Määratud eesistuja teavitab osalisriike igas sambas toimunud arengutest, kirjeldab väljakutseid ja võimalusi. Piirkondlike ekspertide paneelid, asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonide, nagu Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA), Üldise Tuumakatsetuste Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ja ÜRO Desarmeerimisuuringute Instituudi (UNIDIR) eksperdid kutsutakse kokku eesmärgiga algatada arutelu ja sõnastada ideid. Tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise teemaline seminar, mis toimub Viinis, kaasab osalejatena samuti riiklike asutuste esindajad ja tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamisega seotud struktuuride esindajad.

Seminaridel kaasatakse seejärel interaktiivsete küsimuste ja vastuste vooru kaudu määratud eesistuja, osalisriikide esindajad ja eksperdid.

2.1.4. Asukoht

Kolm teemaseminari korraldatakse järgmiselt: Genf (desarmeerimine); New York (leviku tõkestamine) ja Viin (tuumaenergia rahuotstarbeline kasutamine).

2.1.5. Ajastus

Kolm teemaseminari toimuvad ettevalmistuskomitee kolmanda istungjärgu (29. aprill – 10. mai 2019) järel NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi määratud eesistuja juhatusel ja koordineerimisel. Nende kohtumiste kuupäevad määratakse kindlaks pärast ettevalmistuskomitee kolmandat istungjärku 2019. aasta mai ja 2020. aasta märtsi vaheliseks perioodiks.

2.1.6. Rakendava asutuse kohustused:

Sisuline ettevalmistus:

Konsulteerimisel määratud eesistujaga töötab UNODA välja seminaride sisu ja päevakava ning valib esinejad/eksperdid.

Logistika ja konverentsiteenused:

UNODA tegeleb teemaseminaride logistika korraldamisega (toimumispaikade broneerimine, toitlustuse korraldamine, audiovisuaalne varustus, osalejate ja ekspertide reisikorraldus jne).

2.2. Regionaalsed kohtumised

2.2.1. Eesmärk

Iga regionaalse kohtumise eesmärk on suurendada praeguse olukorra mõistmist, arutada koostööl põhineva kaasamise võimalusi, mõelda välja lahendusi ja luua suhteid, et hõlbustada NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi edukat lõpuleviimist.

2.2.2. Teemad

Regionaalsed kohtumised Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna, Aafrika, Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikides hõlmavad kõiki kolme NPT sammast. Nendel kohtumistel käsitletakse olulisi teemasid, mis mõjutavad NPT-d ja selle osalisriike, tuginedes ettevalmistuskomitee 2017., 2018. ja 2019. aasta istungjärkudel peetud aruteludele, ning esitletakse neid läbi asjaomaste piirkondlike prioriteetide ja murekohtade prisma. Need küsimused hõlmavad järgmist (loetelu ei ole lõplik): eelmiste läbivaatamistsüklite jooksul võetud kohustuste täitmine; lahkarvamuste ületamine selle osas, kuidas saavutada tuumarelvavaba maailm ja see sellisena ka hoida; tuumarelva leviku tõkestamise režiimi tugevdamine; juurdepääs tuumatehnoloogia rahuotstarbelise kasutamise eelistele, sealhulgas kestliku arengu eesmärkide saavutamise hõlbustamine, ja NPT läbivaatamisprotsessi tugevdamine.

Lähis-Idas korraldatav regionaalne kohtumine keskendub eelkõige NPT 1995. aasta resolutsiooni (tuumarelva- ja teiste massihävitusrelvade ning nende kandevahendite vaba Lähis-Ida tsooni loomise kohta) rakendamisele. See teema seab takistusi NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi õnnestumisele ning seetõttu on vaja kõnealuses piirkonnas korraldada eraldi kohtumine.

2.2.3. Vorm

Regionaalsed kohtumised toimuvad interaktiivsete konsultatsioonide vormis. Igal regionaalsel kohtumisel antakse määratud eesistujale võimalus tutvustada läbivaatamistsükli olukorda. Seejärel esitab juhataja riikidele küsimusi, et luua interaktiivne küsimuste ja vastuste stiilis õhkkond.

Kohtumistel kasutatakse samuti piirkondlike ja temaatiliste ekspertide paneele, kuhu on kaasatud asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonide, nagu Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA), Üldise Tuumakatsetuste Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ja ÜRO Desarmeerimisuuringute Instituudi (UNIDIR) eksperdid eesmärgiga algatada arutelusid ja ideid.

2.2.4. Asukoht

Regionaalsed kohtumised on mõeldud selleks, et toetada suhtlust teatavate piirkondade valitsustega NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi ettevalmistuste raames. Pakutakse välja järgmised neli regionaalset kohtumist:

Riigid piirkondadest/allpiirkondadest:	Soovitatud koht:
Aafrika	Addis Abeba
Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkond	Buenos Aires
Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna riigid	Jakarta
Lähis-Ida	Amman

2.2.5. Ajastus

Neli regionaalset kohtumist leiavad aset kaheteistkuulisel perioodil vahemikus 2019. aasta märtsist 2020. aasta märtsini. Regionaalsete kohtumiste täpse aja ja järjekorra (st hõlmatud piirkondade järjekorra) määrab kindlaks rakendusüksus, konsulteerides selleks NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi määratud eesistujaga ja liiduga, võttes arvesse ÜRO desarmeerimiskalendrit. Iga regionaalne kohtumine kestab kuni kaks päeva. NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi määratud eesistuja juhatab nelja regionaalset kohtumist.

2.2.6. Rakendusüksuse kohustused

Sisuline ettevalmistus:

Ettevalmistuskomitee kolme istungjärgu juhatajatega konsulteerimisel ja NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi määratud eesistuja juhatusel töötab UNODA välja regionaalsete kohtumiste sisu ja päevakava ning valib esinejad/eksperdid.

Logistika ja kohtumiste tugi:

UNODA tegeleb koos võõrustava piirkondliku riigiga regionaalsete kohtumiste logistika korraldamisega (toimumispaikade broneerimine, toitlustuse korraldamine, audiovisuaalseadmed, osalejate ja ekspertide reisikorraldus jne).

2.3. Kõrvalüritused

Toimub kaks kõrvalüritust: üks peaassamblee esimese komitee 74. istungjärgu raames (2019. aasta oktoobris) ja teine NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi ajal. 2019. aasta oktoobris toimuv kõrvalüritus annab ettevalmistuskomitee kolme istungjärgu juhatajatele ning määratud eesistujale võimaluse arutada NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi ettevalmistusi. NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi raames korraldatav kõrvalüritus annab võimaluse vahetada arvamusi teemaseminaride ja regionaalsete kohtumiste tulemuste ning nende panuse üle konverentsi ettevalmistustesse.

2.3.1. Rakendusüksuse kohustused

Sisuline ettevalmistus:

Ettevalmistuskomitee kolme istungjärgu juhatajatega ja NPT 2020. aasta läbivaatamiskonverentsi määratud eesistujaga konsulteerimisel töötab UNODA välja kõrvalürituste kontseptsioonikirjelduse ja päevakava ning valib esinejad/eksperdid.

Logistika ja kohtumiste tugi:

UNODA tegeleb kõrvalürituste logistika korraldamisega (toimumispaikade broneerimine, toitlustuse korraldamine, audiovisuaalseadmed, ekspertide reisikorraldus jne).

3. ARUANDLUS JA HINDAMINE

UNODA esitab kõrgele esindajale ja komisjonile lõpliku finants- ja kirjeldava aruande, mis sisaldab muu hulgas nii saadud õppetunde kui ka iga kohtumise järel koostatavaid lühiaruandeid peamiste järelduste kohta.

4. KESTUS

Projekti rakendamise kestuseks on 18 kuud.

5. ELi NÄHTAVUS

UNODA võtab kõik asjakohased meetmed, et teha avalikuks asjaolu, et seda projekti rahastab liit. Liidu toetust rõhutatakse määratud eesistuja avalikel ja kinnistel esitlustel ja infotundidel. Liidu toetusele osutatakse ka kutsetel ja muudes dokumentides, mida jagatakse eri üritustel osalejatele. UNODA tagab, et kõikidel üritustel, mida korraldatakse käesoleva otsuse alusel, on liit esindatud.

6. RAKENDUSÜKSUS

ÜRO desarmeerimisbüroole (UNODA) tehakse ülesandeks käesoleva projekti rakendamine. Käesoleva projekti rakendamine on kooskõlas rahastamislepinguga, mis sõlmitakse Euroopa Komisjoni ja UNODA vahel.